Gemeente Haarlem

Informatienota

Onderwerp Stand van zaken Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg	
Nummer	2020/0496431
Portefeuillehouder	Meijs, M.-Th. & Wienen, J.
Programma/beleidsveld	Sociaal & veiligheid
Afdeling	MO
Auteur	van Wijk, E
Telefoonnummer	06-48528567
Email	evanwijk@haarlem.nl
Kernboodschap	In deze informatienota wordt een stand van zaken gegeven over de voortgang van de implementatie van de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) in Haarlem. De gemeente Haarlem voert sinds 1 januari 2020 deze wet uit. Conform de wet heeft gemeente Haarlem een Meldpunt ingericht voor de Wvggz bij de GGD als onderdeel van het Meldpunt Zorg & Overlast. De GGD voert ook de wettelijk verplichte 'verkennende onderzoeken' uit. Het proces voor de crisismaatregel is ingericht bij de gemeente en de burgemeester van Haarlem geeft vorm aan het 'horen' van betrokkene wat ook onderdeel is van dat proces. Daarnaast is het bij wet verplichte 'periodiek regionaal overleg' ingericht. Al deze onderdelen zijn grotendeels hetzelfde ingericht door de gemeenten van Kennemerland zodat er voor de ketenpartners een zelfde werkwijze kan worden gehanteerd in deze regio. In de periode van januari tot en met maart 2020 zijn er drie Wvggz meldingen gedaan door inwoners van Haarlem bij het Meldpunt Zorg & Overlast van de GGD. Daarnaast zijn er in dezelfde periode 67 crisismaatregelen genomen door de burgemeester van Haarlem. De burgemeester heeft de betrokkene in 72% van de gevallen kunnen horen. Het college concludeert dat er in 2019 en 2020 samen met ketenpartners uit het zorg- en veiligheidsdomein hard gewerkt is aan een goede uitvoering van de Wvggz per 1 januari 2020 binnen de mogelijkheden die die de wet daarvoor biedt.
Behandelvoorstel voor commissie	Het college stuurt deze nota ter informatie aan de commissie samenleving.
Relevante eerdere besluiten	Informatienota Implementatie meldpunt en verkennend onderzoek Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) 2019/708357

Besluit College d.d. 26 mei 2020	Het college stelt de informatienota aan de commissie vast. de secretaris, de burgemeester,

1. **Inleiding**

Op 1 januari 2020 is de Wet bijzondere opnemingen in psychiatrische ziekenhuizen (Wet Bopz) vervangen door de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) en de Wet Zorg en Dwang (Wzd). Deze beide wetten regelen de manier waarop verplichte zorg voor mensen met psychiatrische problematiek (Wvggz) en psychogeriatrische problematiek of verstandelijke beperking (Wzd) kan worden ingezet. Met de invoering van de Wvggz hebben gemeenten meer verantwoordelijkheden gekregen. Dat heeft tot een aantal beleidsmatige en organisatorische veranderingen geleid. Over de veranderingen is er in augustus 2019 al een informatienota gemaakt. In de nu volgende informatienota geven we de stand van zaken weer na drie maanden werken met de Wvggz en Wzd.

2. **Kernboodschap**

De gemeente Haarlem voert sinds 1 januari 2020 de Wet verplichte geestelijke gezondheidszorg (Wvggz) uit. Conform de wet heeft gemeente Haarlem een Meldpunt ingericht voor de Wvggz bij de GGD als onderdeel van het Meldpunt Zorg & Overlast. De GGD voert ook de wettelijk verplichte 'verkennende onderzoeken' uit. Het proces voor de crisismaatregel is ingericht bij de gemeente en de burgemeester van Haarlem geeft vorm aan het 'horen' van betrokkene wat ook onderdeel is van dat proces. Daarnaast is het bij wet verplichte 'periodiek regionaal overleg' ingericht. Al deze onderdelen zijn grotendeels hetzelfde ingericht door de gemeenten van Kennemerland zodat er voor de ketenpartners een zelfde werkwijze kan worden gehanteerd in deze regio.

Het college concludeert dat er in 2019 en 2020 samen met ketenpartners uit het zorg- en veiligheidsdomein hard gewerkt is aan een goede uitvoering van de Wvggz per 1 januari 2020 binnen de mogelijkheden die die de wet daarvoor biedt.

3. **Implementatie en uitvoering eerste kwartaal**

Meldpunt & verkennend onderzoek

De Wvggz stelt dat gemeenten een meldpunt moeten inrichten waar familie, naasten en de omgeving van een persoon een melding kunnen doen wanneer er zorgen zijn over diens geestelijke gezondheid. Middels een melding kunnen familie, naasten en de omgeving de gemeente verzoeken om te onderzoeken of er een noodzaak is om verplichte geestelijke gezondheidszorg voor die persoon in te zetten. Dit onderzoek wordt in de Wvggz een 'verkennend onderzoek genoemd'. In de regio Kennemerland heeft de GGD het Meldpunt Wvggz ingericht als onderdeel van het Meldpunt Zorg & Overlast. Daarnaast voert de GGD ook de verkennende onderzoeken uit. Van januari tot en met maart 2020 zijn er drie Wvggz meldingen gedaan door inwoners van Haarlem. Hiervan zijn er twee met verwijzing en advies afgehandeld en één melding heeft geleid tot het inzetten van bemoeizorg. Uiteindelijk hebben geen van de meldingen geleid tot het doen van een aanvraag voor een zorgmachtiging bij het OM.

Crisismaatregel & horen
Het nemen van een crisismaatregel is onderdeel van de Wvggz, om verplichte zorg te kunnen inzetten als ultimum remedium. De burgemeester kan tot een crisismaatregel besluiten na een aanvraag en advies van een onafhankelijk psychiater, verwoord in een medische verklaring. In de wet is de hoorplicht toegevoegd: de burgemeester, kan de betrokkene, zo mogelijk, (laten) horen. De burgemeesters van de gemeenten in Kennemerland horen zelf, zo ook de burgemeester van Haarlem. Hij heeft tot eind maart 67 crisismaatregelen genomen en in 72% van de gevallen heeft de burgemeester de betrokkene zelf gehoord. In de overige situaties was dit niet mogelijk omdat betrokkene weigerde of er geen mogelijkheid was om te horen (bijvoorbeeld wanneer betrokkene sliep of geïsoleerd was). 40% van de 67 crisismaatregelen zijn afgegeven voor inwoners van Haarlem. In alle andere gevallen kwamen de betrokkenen uit een andere gemeente in Kennemerland of van buiten de regio. Een verklaring hiervoor is dat Haarlem sinds eind 2019 een beoordelingslocatie heeft met een regiofunctie. Op deze beoordelingslocatie kunnen personen met verward gedrag beoordeeld worden en als er een crisismaatregel afgegeven moet worden wordt dat door de burgemeester van Haarlem gedaan.

Het periodiek regionaal overleg
Ten derde bevat de nieuwe wet een verplichting tot het invoeren van een 'periodiek regionaal overleg' waaraan in ieder geval (een vertegenwoordiging van) de colleges van B&W, de geneesheer-directeuren van de betrokken GGZ-instellingen en de officier van justitie deelnemen. In de regio Kennemerland vindt het regionaal overleg sinds december 2018 ieder kwartaal plaats. Wethouder Booij (Haarlemmermeer), burgemeester Nienhuis (Heemstede) en burgemeester Wienen (Haarlem) zijn bestuurlijk portefeuillehouders wvggz en nemen roulerend deel. De samenwerking met alle regionale ketenpartners is goed. Daar waar in andere regio's soms problemen zijn ontstaan, is het in onze regio gelukt om gezamenlijk een efficiënte en daadkrachtige manier van werken en communiceren te vinden. Na implementatie van de wet ligt de focus in 2020 op het verder uitwerken van de processen en op monitoren, evalueren en bijsturen.

Per 1 mei 2020 is een vaste medewerker bij de gemeente Haarlem aangesteld als projectleider Wvggz en Wzd. Deze medewerker zal ook de regionale coördinatie voor 12 uur per week gaan uitvoeren. De kosten hiervoor worden door de regiogemeenten gezamenlijk gedragen.

Het systeem: Khonraad
Sinds 1 januari 2020 wordt er gebruik gemaakt van 'Khonraad' om de nieuwe Wvggz en Wzd te kunnen uitvoeren. Dit systeem wordt ook gebruikt voor het uitvoeren van de Wet tijdelijk huisverbod. Khonraad is niet helemaal nieuw. Het systeem BOPZ-online, wat voorheen gebruikt werd, is doorontwikkeld naar Khonraad. De eerste maanden van 2020 hebben de medewerkers van Khonraad gewerkt om de kinderziektes uit het systeem te halen. Op dit moment verlopen de meeste processen in Haarlem goed. Khonraad is het enige systeem op de markt voor de Wvggz. De gebruikerskosten zijn hoog. Vanuit de gemeente Haarlem en de landelijke werkgroep Wvggz van de VNG is aangestuurd op het inrichten van een landelijke gebruikersraad. Deze zou het mogelijk moeten maken om te sturen op functionaliteit en (contractuele) prijsafspraken.

4. Financiële consequenties
Voor het jaar 2020 is er door het Rijk € 219.346,- beschikbaar gesteld aan gemeente Haarlem om de Wvggz uit te voeren. Daarnaast is er in 2019 met de regiogemeenten samen besloten om een regiocoördinator aan te stellen. Elke gemeente in de regio draagt naar rato bij aan deze regiocoördinator. Daardoor is het totaal beschikbare budget voor de Wvggz in 2020, inclusief bijdragen van de regiogemeenten, € 245.339,-.

De totale uitgaven voor het Wvggz-onderdeel van het systeem Khonraad zijn afhankelijk van het precieze aantal crisismaatregelen en aanvragen voor een zorgmachtiging die worden aangevraagd en verwerkt via het systeem. Het kan zijn dat de totale uitvoeringskosten voor de Wvggz daardoor wat hoger uitvallen dan geraamd of dat deze kosten juist meevallen waardoor we precies uitkomen met het budget.

5. Bijlagen

Bijlage 1: Voortgangsrapportage implementatie Wvggz Haarlem, 12 mei 2020
Bijlage 2: Flyer van het Meldpunt Zorg & Overlast